

Hela skapelsen ropar

Diakoni i klimatfrågans perspektiv

Lennart Renöfält

Klimatförändringarna är den största kris som mänskligheten någonsin har ställts inför. Den överskuggar allt och påverkar allt. Vår framtid står och väger mellan balans och katastrof. Vi skadar jorden, som är vårt hem. Vi är nära den punkt efter vilken det inte finns någon återvändo, den punkt då ekosystem kollapsar och ännu fler arter utrotas än vad som redan skett. Än finns tid för omvändelse, då vi tar vetenskapens rapporter på allvar och får fart på omvandlingen till en hållbar värld. Vill vi vara aktiva aktörer på den resan som kyrka, som lärjungar? Kan vi få vägledning, tröst, hopp och kraft ur vår bibelläsning och i vår kristna tro? Har vi ett speciellt uppdrag, en speciell kallelse?

Som tonåring blev jag intresserad av fåglar. Vi var ett gäng killar hemma i Marmaverken som tidiga morgnar packade våra ryggsäckar med en tjock tröja, bredda mackor, varm choklad och – det viktigaste – fågelbok, kikare och kamera. Sedan bar det av till olika platser där det fanns gott om fåglar. Det blev härliga upplevelser, vi hade kul och vi lärde oss mycket. Ganska snart upptäckte vi de hot som våra kära fåglar och miljön utsattes för. Tillsammans med en kompis skrev jag min första insändare i lokaltidningen mot att gifter lades ut för att döda måsar, och snart demonstrerade vi mot fosfat i tvättmedel.

Fram växte en djupt grundad insikt hos mig om sambandet mellan det sköna i Guds skapelse och ansvaret som förvaltare. Ja, jag hade nog inte formulerat det så som sextonåring, men det var vad det handlade om. Det starka naturintresset har jag burit med mig under hela mitt liv. Även i dag går jag gärna ut i skogen och njuter av skapelsens närhet och kraft och fylls av andliga upplevelser. Den här känslan är jag inte ensam om. Vi är många som har en stark relation till naturen, till Guds skapelse. Det återspeglas också i vår sångskatt, inte minst i kyrkan.

Engagemanget för miljön har jag burit med mig under alla år och det har varit tydligt kopplat till min kristna tro. På senare tid har det blivit mer påträngande i takt med de allt allvarigare rapporterna om klimatförändringarna. Det har också ett samband med att jag blivit morfar till Elvin. Frågan ställs på sin spets. Vad är mitt ansvar för mitt barnbarns framtid, och för alla barns framtid? Kan jag fortsätta leva som jag gör, även om jag inser att mitt och vårt sätt att leva kommer att få förödande konsekvenser för kommande generationer? Kan jag sätta mig tillsammans med Elvin, eller någon annan sjuåring, se honom eller henne i ögonen och säga att trots att jag vet att det är du som kommer att betala priset för vårt slöseri med jordens

resurser och våra utsläpp av växthusgaser så fortsätter jag leva på samma sätt, därför att jag är för bekväm och inte vill ändra på mig?

Klimatfrågan

Klimatfrågan har alltmer kommit i fokus. Under 2015 höll FN tre konferenser som hör samman och som har en avgörande betydelse för vårt sätt att hantera klimatfrågan och för utvecklingen på andra områden av stor betydelse för vår gemensamma framtid.

Den första konferensen gällde *utvecklingsfinansiering*. Genom ett internationellt avtal fastställs hur man gemensamt ska finansiera arbetet med att nå FN:s nya globala utvecklingsmål. Vid den andra konferensen antogs de nya globala *utvecklingsmålen*. Sjutton hållbara utvecklingsmål som gäller alla länder, både fattiga och rika, och omfattar sociala, ekonomiska och miljömässiga dimensioner av hållbar utveckling. För första gången ger man denna typ av mål en tydlig koppling till miljö/klimat.

Den tredje och mest omtalade var FN:s *klimatkonferens* (COP21) som hölls i Paris i december. Där fattades beslut om ett nytt klimatavtal efter många år av tidvis frustrerande förberedelser.

Under lite mer än tio tusen år har jordens klimat varit ovanligt stabilt och perfekt för utvecklingen av det samhälle vi har i dag. Den här perioden kallas *holocen*. Johan Rockström, professorn i miljövetenskap vid Stockholms universitet, beskriver det som att vi lever/har levt i Eden. Sedan mitten av 1950-talet har dock människans påverkan på klimatet och andra miljöområden varit så stor att man nu talar om att vi inlett vår egen geologiska epok, *antropocen*. Vi lever i den tid då människan för första gången är den dominerande faktorn för jordens utveckling. Tanken svindlar inför att vi under de senaste hundra åren rubbat ”Edens” stabilitet. Detta genom vår ohämmade rovdrift på jordens resurser och användning av fossila bränslen som billig energi och motor för vår utveckling. Antropocen innebär också att människan är den viktigaste faktorn om världen ska räddas.

Forskarna hjälper oss att förstå hur mycket vår planet tål. Nu har vi fått en samlad bild av detta genom det arbete som gjorts bland annat av forskare vid Stockholm Environment Institute. Där har man formulerat åtta så kallade *Planetary boundaries*. Det är planetära gränser inom vilka vi måste hålla oss för att ge vår jord en chans till återhämtning och överlevnad. Inom flera av dessa områden lever vi i dag i riskzonen. Det område som är mest akut och som får de största konsekvenserna är klimatförändringarna. Dessa beräkningar av planetens gränser ger oss viktiga redskap för att vi som samlad mänsklighet ska kunna åtgärda problemen.

Klimatflyktingar

När det här skrivs har vi haft en period då nyhetsflödet, debatten och engagemanget har dominerats av den så kallade flyktingkrisen. Det är som om vi behöver de konkreta och nära upplevelserna för att riktigt ta in allvaret. En bild på en död liten pojke på stranden var det som behövdes för att vi skulle upptäcka medmänniskan i flyktingen. Lika fort vändes den öppna dörrens politik till motsatsen, i land efter land, även i Sverige.

För de flesta av oss är fortfarande klimatfrågan en teori, medan den för andra redan är en brutal verklighet. Vad behövs för att vi ska få upp ögonen för allvaret i klimatförändringarna? Det finns tydliga samband mellan krigen, antalet flyktingar och klimatförändringarna. FN beräknar att det redan 2050 finns risk för att vi har 150 miljoner klimatflyktingar i världen. Hur hanterar vi det? Räcker solidariteten och medmänskligheten när miljontals tvingas bort från sina hem när havet stiger, torkan blir svårare och stormarna värre?

De redskap tron ger oss

Vad säger kristen tro till oss, vad innebär våra ord om att följa Jesus i denna för mänskligheten så avgörande tid?

I klimatfrågan ryms många av kristen tros centrala frågor. Här finns synen på Gud som skapare och vår roll som förvaltare. Här ställs frågorna om efterföljelse på sin spets. Vad innebär det att följa Jesus i dag i en värld där vi genom vår livsstil slår sönder andra människors livsvillkor och där ytterst mänsklighetens hela existens hotas?

Klimatfrågan utmanar oss också att lyssna och lära av Gamla testamentets profeter för att kunna tala profetiskt i vår tid. Frågor om hopp, nåd, skuld och förlåtelse är aktuella. Innan vi tar ett kliv in i några av dessa frågor låt oss se vad Ekumeniakyrkans dokument säger om klimatfrågan. Jag lyfter här fram citat ur tre olika dokument.

Gud blev människa i Jesus från Nasaret. Han förkunnar evangelium om Guds rike, besestrar syndens och dödens makt samt återupprättar människan och skapelsen /.../ Församlingen lever i vardagen, i arbetslivet och samhället i stort. Den vill värna rätten och avslöja orätten, uppmuntra till delaktighet och medansvar i samhället, bidra till utjämning av världens resurser, verka för fred och försoning samt ta sitt ansvar för att förvalta Guds skapelse.¹

En ekologiskt hållbar kyrka i miljömedvetenhet, en socialt hållbar kyrka i gemenskap samt en ekonomiskt hållbar kyrka i förvaltarskap. Detta innebär att vi

---

¹ Ur *Teologisk grund för Ekumeniakyrkan*, 2011.

uthålligt samspelar med Gud i skapelsen. All tjänst utgår från Gud och vänder sig till hela den mänskliga gemenskapen och hela Guds skapelse.²

Människan är skapad till Guds avbild och är själv en del av skapelsen. Vi bär som människor ett unikt ansvar att vara Guds medarbetare, förvaltare och medskapare. (1Mos 1:26ff; 2:15; Rom 8:19–22) /.../ Gud älskar och värnar skapelsen och dess framtid genom oss människor som sina medarbetare /.../ Genom att vara en profetisk röst i frågor om fred och omställning till en hållbar värld.³

Under rubrikerna skapelseteologi, efterföljelsens teologi, profetisk teologi och hoppets teologi vill jag nu ta upp några av de redskap som tron ger oss och rustar oss med inför de utmaningar som klimatförändringarna innebär.

Skapelseteologi

När vi tänker på teologi och bibelord som rör miljö och klimat tror jag att det ofta handlar om Gud som skapare. Så låt oss starta i det som kan rubriceras som skapelseteologi. ”Gud såg att allt som han hade gjort var mycket gott. Det blev kväll och det blev morgon. Det var den sjätte dagen” (1 Mos 1:31).

Så avslutas Bibelns första kapitel. När berättelsen som beskriver hur Gud skapar himmel och jord avrundas konstaterar Gud att det han skapat är gott, till och med mycket gott. Guds goda skapelse är ett tema som återkommer många gånger i Bibeln, inte minst i Psaltarens psalmer, till exempel i den 104:e psalmen: ”Otaliga är dina verk, o Herre! Med vishet har du gjort dem alla, jorden är full av vad du har skapat” (Psaltaren 104:24).

Hela universum är framsprunget ur Guds eget väsen, där hela treenigheten är närvarande. ”Av honom och genom honom och till honom är allting” (Rom 11:36). I Kolosserbrevet kan vi läsa om Kristus: ”I honom skapades allt ... och allting hålls samman i honom” (Kol 1:16). I både den Apostoliska och den Nicenska trosbekännelsen betonas Faderns roll som skapare. Den Nicenska trosbekännelsen bekänner att vi tror på Gud, allsmäktig Fader som ”skapare av himmel och jord”, Jesus Kristus, ”genom vilken allt blivit till”, och den heliga Anden som ”ger liv”. Detta är ett uttryck för att vi tror på Gud som treenig skapare: Fader, Son och Ande.

Människan har en särställning i skapelsen. Hon är skapad till Guds avbild, med uppgift att bruka och vårda (1 Mos 2:15). Som förvaltare har vi ett stort ansvar för resten av skapelsen. Genom historiens lopp har vi som kristna ibland tolkat vårt uppdrag som att vi ska härska över skapelsen. En sådan tolkning kan utnyttjas för att stödja en ohämmad exploatering av

---

² Från *Strategisk plattform för Ekumeniakyrkan*, som antogs av kyrkokonferensen 2012.

³ Ur *Ekumeniakyrkans Policy för fred och omställning till en hållbar värld, 2013*.

jordens resurser. Att vi nu befinner oss i *antropocen* är en utmaning till skapelseteologin. Människan är nu mer än någonsin och på ett helt nytt sätt med och påverkar jordens framtid. Vi behöver utveckla en fördjupad syn på vår i skapelsen givna roll att vårda och förvalta för att kunna vara med och styra jordens utveckling åt rätt håll.

Frälsningen genom Jesus Kristus har att göra med den enskilda människans förlåtelse och försoning. Men i Kristus sker också uppfyllelsen av löftena till Noa och hela Guds skapelse. I berättelsen om Noa läser vi om hur han får i uppdrag att rädda alla djur och andra arter från utrotning. Jorden ska inte förstöras igen. Frälsningen gäller hela skapelsen. I Romarbrevet skriver Paulus: ”Allt skapat har lagts under tomhetens välde ... med hopp om att också skapelsen skall befrias ur sitt slaveri under förgängelsen och nå den frihet som Guds barn får när de förhärligas” (Rom 8:19–21). I Uppenbarelseboken målas bilden av himmelen där ”allt skapat i himlen och på jorden och under jorden och på havet och allt som finns där” lovsjunger i tacksamhet över frälsningen i Jesus Kristus (Upp 5:13).

Efterföljelsens teologi

WWJD⁴ – vad skulle Jesus göra, var en vanlig text på unga kristnas armband för några år sedan. Att se på och följa Jesus är själva kärnan i kristet liv och fokus i vad det innebar att vara en lärjunge. Vad innebär det att följa Jesus i klimatförändringarnas tid? Grunden för den efterföljelsen finns i vårt uppdrag att vara goda förvaltare av skapelsen, och därigenom knyts efterföljelse samman med skapelse(teologi), men även med vårt profetiska uppdrag.

Några av de formuleringar som Jesus gav oss som en sammanfattning av sitt budskap är mycket relevanta i förhållande till klimatfrågan. ”Allt vad ni vill att människorna skall göra för er, det skall ni också göra för dem” (Matt 7:12). ”Du skall älska din nästa som dig själv” (Matt 22:39). Att älska sin nästa som sig själv och göra mot andra vad man vill att de ska göra mot mig, det räcker långt som utmaning och vägledning för oss.

I boken *Ett hjärta större än världen – att följa Jesus enligt Bergspredikan*, skriver Magnus Malm kraftfullt om hur efterföljelsen måste handla om engagemanget för världen:

Nu får det vara slut med all privatiserad andlighet, alla bisarra fyrverkerier av andliga fenomen som vi tittar på medan världen sakta går under. Kristus är hela livets herre. I honom skapades allting. I honom försonades allting. I honom möts äntligen gudomligt och mänskligt.

---

⁴ What would Jesus do?

När vi som Jesu lärjungar arbetar för världens förnyelse fungerar vi som jordens salt och världens ljus (Matt 5:13–16).

Viljan att följa Jesus ställer oss inför frågan om vilka byggstenar i kristen livsstil som omvändelse och efterföljd i tider av klimatförändringar utmanar oss till. Det är en känslig fråga och det är lätt att hamna i moraliserande. Jag tror inte att vi löser klimatfrågan genom enskilda personers ändrade livsstil utan genom gemensamma politiska beslut som gör det lätt och fördelaktigt att göra för klimatet positiva val. Men de personliga valen och exemplen driver på en positiv utveckling och befriar oss ur ångestskapande passivitet. Jesus säger till oss, med ord som evangelisten Johannes fångat: ”Ni skall lära känna sanningen, och sanningen skall göra er fria” (Joh 8:32). Kan det vara så att när vi tar till oss sanningen om klimatförändringarna befrias vi till handling?

Profetisk teologi

En av de mest spännande delarna i mitt eget bibelstudium om klimatfrågan har varit upptäckten av hur mycket Gamla testamentets profeter har att säga oss. Profeterna hade ofta den otacksamma uppgiften att berätta om sanningen för en kung och ett folk som inte ville höra sanningen. Hellre ville man lyssna till de personer Bibeln beskriver som falska profeter, som talade smickrande och skylde över sanningen. De riktiga profeterna talade tydligt och klart, ett svårt budskap, som gav insikt och manade till omvändelse och förändring och som utifrån detta också pekade på hoppet.

Ofta handlade profeternas kritik om att man inte behandlade de svaga och utsatta i samhället på ett värdigt och rättvist sätt. Det handlade också om dyrkan av mammon: pengarna och makten hade tagit över, i stället för relationen till Gud. De fyra stegen i många profeters budskap är en utmärkt grund och god strategi, som vi kan ta till oss i vårt klimatengagemang som kyrka och lärjungar. Dessa steg kan sammanfattas så här:

Första steget är att profeten beskriver nuläget. Profeten talar sanning, även om det inte är populärt. Ofta om förtryck av de svaga och avgudadyrkan i form av mammon. Jesus knyter an till den här traditionen i orden från Joh 8:32: ”Sanningen skall göra er fria.” Hos profeten Jesaja finns en text som talar direkt in i klimatfrågan: ”Jorden sörjer och vissnar, hela världen förtorkar och vissnar, jordens höjder förtorkar. Jorden har vanhelgats av dem som bor där: de har överträtt lagarna, kränkt rätten, brutit det eviga förbundet” (Jes 24:4–5). En sanning nu i klimatförändringarnas tid. Vi i den rika delen av världen har överutnyttjat jordens rikedomar både i relation till de fattiga och till kommande generationer. Vår användning av fossila bränslen gör oss rika och ger oss billig energi men fördärvar samtidigt jorden.

Det andra steget i budskapet är att beskriva vad som händer om man fortsätter på den inslagna vägen. Profeternas budskap är tydligt. Att fortsätta på den inslagna vägen leder till katastrof, till exempel att folket tvingas i landsflykt. Så här låter det hos profeten Amos: ”Jag skall föra bort er i fångenskap bortom Damaskus, säger Herren” (Amos 5:27). Vad blir konsekvenserna i klimatkrisen? En temperaturökning på över två grader leder till massutrotning av arter på jorden, kraftigt stigande havsnivåer och stor risk för oåterkalleliga processer, som ytterligare ökar temperaturen.

Det tredje steget är profetens maning till omvändelse, att sluta tillbe avgudar och i stället vända åter till Gud, att göra rätt mot medmänniskan. Profeten Jeremia förmedlar budskapet: ”Så säger Herren ... Ändra era liv och gärningar, så skall jag bo bland er på denna plats” (Jer 7:3).

Omvändelse i dagens situation innebär att vi ställer om till ett fossilfritt samhälle. Det är en politisk omvändelse, där de politiska besluten tas utifrån de givna förutsättningar som planeten jorden ger oss och inte utifrån tron på den ”eviga” tillväxten. Det leder till en ny livsstil, både på det personliga och på det politiska planet.

Till sist målar profeten hoppets framtidsbilder, pekar på att det nya livet i Guds vilja och ett liv i omsorg om medmänniskan är ett bättre liv. En återupprättad gemenskap. Profeten Amos skriver: ”Ja, den tid kommer, säger Herren, då plöjaren följer tätt efter den som skördar och vintramparen tätt efter den som sår, då bergen dryper av druvsaft och alla höjder flödar över” (9:13). Framtidsbilder som vi får dela nu är goda berättelser om att det är möjligt för oss, både som enskilda människor och som samlad mänsklighet, att välja en annan och bättre framtid. Det finns mycket redan nu som pekar på att en sådan förändring är möjlig.

När jag sommaren 2015 lyssnade på professor Johan Rockström i radioprogrammet *Sommar* var det en profet jag hörde. När han i sitt program pratade om klimatfrågan följde han profetens fyra steg: nuläge, konsekvenser, omvändelse och hoppets framtidsbilder. Att det här programmet blev det mest delade i sociala media av allt som sänts på radio under 2015 pekar på att det finns ett stort intresse för frågorna. Blandningen av stor kunskap om sakfrågorna och en pedagogisk förmåga att förmedla var viktiga ingredienser för att nå fram till lyssnarna. Men jag tror dock att det var Rockströms förmåga att måla hoppets framtidsbilder som framför allt tog tag i många.

Hoppets teologi

Mitt i klimatkrisens tid har kyrkan till uppgift att erbjuda hopp och tro. Som kyrka och lärjungar bärs vi av det kristna hoppet. Hoppet är missmodets moteld, och Paulus påminner

oss: ”Där allt hopp var ute höll Abraham fast vid hoppet och trodde” (Rom 4:18). Som grund för vårt hopp har Gud gett oss en rad löften. Noa får ett löfte om att jorden aldrig mer ska förgöras: ”aldrig mer skall det hända att alla varelser utplånas av flodens vatten, aldrig mer skall en flod ödelägga jorden” (1 Mos 9:11b). Jesaja profeterar om löftet om fredsfursten: ”Det folk som vandrar i mörkret ser ett stort ljus, över dem som bor i mörkrets land strålar ljuset fram” (Jes 9:2). Jesus ger oss löftet om evigt liv: ”Jag är uppståndelsen och livet. Den som tror på mig skall leva om han än dör, och den som lever och tror på mig skall aldrig någonsin dö” (Joh 11:25–26). I tron på uppståndelsen och i Guds löfte om evigt liv finns grunden för vårt hopp, som också ger oss kraft att vara goda förvaltare av Guds värld.

Det kristna hoppet är inte optimism utan ett åtagande, ett uppdrag. Vi går in i mörkret och tänder ett ljus, eftersom vi vet att ytterst är det Gud som är Gud. Det är Gud som är skaparen, upprätthållaren och fulländaren. Den ständigt verksamma Guden som fortsätter sända sin Ande över hela jorden, som fortsätter skapa, ger oss varje andetag och är med oss när vi dör. Vi får vara grenar och vila i att det inte är vi som bär utan blir burna: ”det är inte du som bär roten utan roten som bär dig” (Rom 11:18b).

Att jordens undergång kunde vara nära var något man räknade med även på Jesu tid. Hoppet som formulerades byggde inte på synliga framsteg utan var ett hopp mot alla odds, ett trotsigt hopp. Att hoppas på Gud innebär inte en naiv tro att dåliga saker inte kan hända. Att hoppas på Guds framtid är inte ett alternativ till kloka och genomtänkta åtgärder som svar på de situationer och uppgifter som vi konfronteras med. Det kristna hoppet garanterar att sådana åtgärder inte blir meningslösa utan i stället blir en del i Guds frälsningsplan. Hoppet är alltså en grund för djärva handlingar i världen i enlighet med Guds vilja. ”Tron är grunden för det vi hoppas på; den ger oss visshet om det vi inte kan se” (Hebr 11:1).

Kyrkorna blir allt tydligare

Kyrkorna har blivit allt tydligare i klimatfrågan.

Den ekumeniska gemenskapen i Kyrkornas Världsråd har en lång historia av engagemang i frågor om skapelse och miljö. Under många år har man envist betonat sambandet mellan social rättvisa och klimatfrågan. Vid senaste generalförsamlingen i Busan i Korea 2013 antogs ett program där klimatfrågan lyfts fram inom ”Pilgrimage of Justice and Peace”. Kyrkornas Världsråd fungerar som en viktig samordnare och inspiratör för oss i Ekumeniakyrkan och för andra kyrkor i hela världen.

I Sverige har Sveriges Kristna Råd genomfört ett omfattande arbete som sammanfattats i en skrift: *Värna den jord som Gud älskar*. Det är ett arbete som har sina rötter i U-veckorna,

med start på 70-talet, och nu i Globala Veckan. Svenska kyrkans biskopar skrev under 2014 ett omfattande biskopsbrev om klimatfrågan.

Under sommaren 2015 kom påven Franciskus med en encyklika, *Laudato si'* (Lovad vare) om förvaltningen av vårt gemensamma hem. En encyklika är en stor händelse i den katolska världen, och hans radikala budskap har också fått stort genomslag i internationell massmedia. En huvudfråga som ställs är: ”Vilken sorts värld vill vi överlämna till dem som kommer efter oss, till barnen som växer upp?”

Påven Franciskus uppmanar oss att göra en ”ekologisk omvändelse”. Det gäller individer, familjer, lokalsamhällen, nationer och det internationella samfundet: att bidra till klimatförändringarna är att betrakta som en synd då det fräter på Guds skapelse. I encyklikan finns ett tydligt socialt perspektiv. Påven knyter samman miljöproblemen med fattigdomen i världen och lyfter fram den ekologiska skulden. Han understryker att tron på en evig eller obegränsad tillväxt bygger på en lögn om jordens obegränsade resurser och konstaterar att marknadskrafterna inte kan lösa miljöproblemen.

Det är väl underbyggda och kraftfulla utmaningar som påven ger till världens alla katoliker, men också till oss. Hans tydlighet att marknadskrafterna inte kan lösa miljöproblemen behöver inte stå i motsättning till att delar av näringslivet, som redan ser vinsterna i en omställning till en hållbar värld, verkligen behövs och kan spela en aktiv roll.

På senare tid har även uttalanden gjorts av företrädare från andra religioner. Ett exempel är ett uttalande från ett stort antal muslimska ledare där man ”uppmanar muslimer i alla länder att skydda världens balans i enlighet med vad religionen säger” (the Islamic Declaration on Global Climate Change).

Fokus på klimaträttvisa

Klimatfrågan innehåller olika delar. För många kyrkor och ekumeniska organisationer är ett fokus på klimaträttvisa ett tydligt val, något som också gäller Ekumeniakyrkan. Det är en naturlig konsekvens av lyhördhet mot Bibelns budskap om skapelsen och Guds speciella omsorg om de fattiga och förtryckta. Detta fokus blir också ett viktigt komplement till miljörelsens engagemang, där frågan om klimaträttvisa tenderar att få en mer undanskymd plats. Kyrkornas Världsråd lyfte tidigt fram frågan om klimaträttvisa i debatten om klimatet. Man betonade att de länder som har bidragit mest till utsläppen av växthusgaser också bör vara de som minskar dem mest och som bidrar till att andra länder får möjlighet att bygga sin utveckling på ett hållbart sätt.

Att måla hoppets bilder

Jag märker hur jag lätt glömmer bort det sista ledet i det profetiska uppdraget. Jag glömmer bort att måla hoppets bilder, de positiva bilderna av vad en förändring till ett hållbart samhälle skulle innebära. Dessa förändringar som leder oss in i ett samhälle och en gemenskap som är mer i linje med de värden som vi i kristen tradition lyfter fram. När vi målar hoppets bilder motverkar vi handlingsförlamning och uppgivenhet för att i stället stärka vår gemensamma förmåga att åstadkomma förändring.

En kyrka för hela livet där mötet med Jesus förvandlar, mig, dig och världen är Ekumeniakyrkans vision. Mötet med Jesus förvandlar mig så att jag vågar förändring och börjar vandra i riktning mot ett gott förvaltarskap av skapelsen. Tillsammans kan vi förvandlas så att kraftfulla politiska beslut tas för att styra om till ett hållbart samhälle i en förvandlad värld. Både du och jag vill överlämna en god jord att leva på till allas våra barn och barnbarn. Ett liv där vi lever inom de planetära gränser som den av Gud skapade jorden ger oss.

